

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 18. lokakuuta 2022
(OR. en)

13236/22

Toimielinten väliset asiat:
2021/0424(COD)
2021/0425(COD)

ENER 491
ENV 973
CLIMA 486
IND 388
RECH 525
COMPET 766
ECOFIN 969
CODEC 1433

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Direktiivi uusiutuvien kaasujen ja maakaasun sekä vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja Asetus uusiutuvien kaasujen, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoista (uudelleenlaadittu teksti) – Periaatekeskustelu

Valtuuskunnille toimitetaan liitteessä liikenne-, televiestintä- ja energianeuvoston (energia) 25. lokakuuta 2022 pidettävää istuntoa varten tausta-asiakirja, joka koskee direktiiviä uusiutuvien kaasujen ja maakaasun sekä vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja asetusta uusiutuvien kaasujen, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoista (uudelleenlaadittu).

Tausta-asiakirja kaasu- ja vetymarkkinoita koskevasta asetuksesta ja direktiivistä

Komissio antoi 15. joulukuuta 2021 ehdotuksen direktiiviksi uusiutuvien kaasujen ja maakaasun sekä vedyn sisämarkkinoita koskevista yhteisistä säännöistä ja ehdotuksen asetukseksi uusiutuvien kaasujen, maakaasun ja vedyn sisämarkkinoista (kaasupaketti) osana EU:n uutta kehystä, jolla pyritään vähähiilisiin kaasumarkkinoihin, edistämään vedyn käyttöä ja vähentämään metaanipäästöjä.

Ehdotukset esiteltiin Ranskan puheenjohtajakaudella yhdessä vaikutustenarvioinnin kanssa, ja jäsenvaltiot keskustelivat niistä ensimmäisen kerran. Heinäkuussa 2022 puheenjohtajavaltio Tšekki aloitti neuvottelut ehdotuksista energiatyöryhmässä. Näiden keskustelujen alustavien tulosten perusteella puheenjohtajavaltio antoi ensimmäisen tarkistetun asetusehdotuksen ja direktiiviehdotuksen 9. syyskuuta 2022, jotta energiatyöryhmä voisi keskustella asiasta tarkemmin seuraavilla viikoilla.

Tähän mennessä saavutetun edistyksen perusteella ja jatkotoimien suunnan määrittämiseksi puheenjohtajavaltio ehdottaa nyt ministerien harkittavaksi kolmea keskustelunaihetta, joista jokaisessa on useita vaihtoehtoja:

1. Vetymarkkinoiden kehittämisen aikakehys, jossa keskeistä on vetyverkonhaltijoiden toimintojen vertikaalinen eriyttäminen

Komission ehdotuksessa suunnitellaan vedylle joustavampaa sääntelykehystä markkinoiden laajentamisvaiheessa, mutta 1. tammikuuta 2031 mennessä olisi sovellettava yksityiskohtaisempia sääntöjä, jotka helpottavat markkinoiden yhdentymistä ja rajatylittävää kauppaa. Osa jäsenvaltioista katsoi, että tämän sääntelysiirtymän määrävuosi 2030 ei anna vetymarkkinoille tarpeeksi joustoa eikä aikaa kehittyä ja valmistautua riittävästi. Jos siirtymäkauden päättymistä ei kuitenkaan yhdenmukaisteta EU:n tasolla, vaarana on, että jäsenvaltioiden toisistaan eroavat sääntelyjärjestelmät voivat haitata toimivien sisämarkkinoiden kehittämistä.

Vetyverkonhaltijoiden vertikaalia eriyttämistä varten ehdotetut säännöt (*direktiivin 62 artikla*) mahdollistavat omistuksen eriyttämismallin käytön. Kaasupaketin voimaantulon aikaan vertikaalisesti integroituihin yrityksiin kuuluvien vetyverkkojen saataville ehdotetaan riippumattoman järjestelmävastaavan mallia. Kiistanalaisempi kysymys on riippumattoman siirtoverkonhaltijan eriyttämismallin päättymisen vuoteen 2031 mennessä, sillä jotkin jäsenvaltiot pelkäävät sen voivan estää vetyverkkojen ja siten myös markkinoiden kehittämistä, koska niille kaasun siirtoverkonhaltijoille, jotka soveltavat riippumattoman siirtoverkonhaltijan eriyttämismallia, ei olisi kannustimia investoida infrastruktuurinsa käyttötarkoituksen muuttamiseen.

Vetymarkkinoille vuoden 2030 loppuun kestäväksi ehdotettu siirtymäkausi esiintyy useissa artikloissa kaasupaketin eri osissa. Asetuksessa ehdotetaan, että vetyverkkoihin pääsystä jäsenvaltioiden yhteenliittäntäpisteissä ei peritä tariffeja 1. tammikuuta 2031 alkaen (*asetuksen 6 artikla*), vaan sen sijaan olisi luotava korvausmekanismi, jolla rahoitetaan asianosaisten vetyverkonhaltijoiden käyttämää rajatylittävää infrastruktuuria (*direktiivin 53 artikla*). Direktiiviehdotuksen mukaan vuoden 2030 loppuun mennessä jäsenvaltioiden on varmistettava, että kolmannet osapuolet pääsevät vetyverkkoihin säännellysti (*direktiivin 31 artikla*) ja että vetyverkonhaltijat voivat hyödyntää poikkeuksia olemassa oleviin vetyverkkoihin ja maantieteellisesti rajattuihin vetyverkkoihin (*direktiivin 47 ja 48 artikla*).

Ministereitä pyydetään näiltä osin pohtimaan seuraavia vaihtoehtoja:

- a) *Otetaan unionin tasolla käyttöön sääntelysiirtymän määrävuotta 2031 koskeva tarkistusmekanismi, jossa komissio suorittaa tarkistuksen ennalta määriteltujen kriteerien (esim. markkinoiden toimivuus, kilpailu, rajatylittävää kauppaa koskevien sääntöerojen vaikutukset) ja vuoden [2028] markkinatilanteen perusteella ja tarvittaessa tekee päätöksen lykätä siirtymää unionin tasolla.*
- b) *Lykätään vetymarkkinarakenteen siirtymävaiheen suunniteltuja osia vuoteen [X].*
- c) *Säilytetään vuoden 2030 jälkeen riippumattoman siirtoverkonhaltijan eriyttämismalli olemassa olevien kaasun siirtoverkonhaltijoiden osalta olemassa olevan riippumattoman siirtoverkonhaltijan eriyttämismallin mukaisena.*

2. Tariffialennukset uusiutuville ja vähähiilisille kaasuille maakaasujärjestelmässä ja rajatylittävät tariffit vetyverkoissa

I Rajatylittävät tariffit erityisissä vetyverkoissa

Komissio ehdotti tuleville vetymarkkinoille rakennetta, johon ei kuulu rajatylittäviä tariffeja 1. tammikuuta 2031 alkaen (*asetuksen 6 artikla*). Kuten jo sähkömarkkinoiden tapauksessa, tällä luotaisiin tasapuoliset toimintaedellytykset vedyn tuotannolle ja vältettäisiin tariffien kasaantuminen (ns. *pancaking*), mikä on tärkeää loppukuluttajalle koituvien kustannusten kasvun estämiseksi. Nollatasoiset rajatylittävät tariffit ja asianmukaiset kustannustenjakomekanismit sisältävän järjestelmän täytäntöönpano voi olla helpommin toteutettavissa aikaisessa vetyinfrastruktuurin käyttöönottovaiheessa kuin kehittyneillä markkinoilla, joilla on jo tehty huomattavia investointeja infrastruktuuriin. Jotta varmistettaisiin sellaisen (rajatylittävän) vetyinfrastruktuurin kehittäminen, jossa ei ole rajatylittäviä tariffeja, ehdotetaan vetyverkonhaltijoiden välistä taloudellista korvausmekanismia (*direktiivin 53 artikla*). Jotkin jäsenvaltiot säilyttäisivät mieluiten olemassa olevat tariffimekanismit myös vetyä varten, kun taas toiset haluaisivat lykätä nollatasoisten rajatylittävien tariffien soveltamista vetyverkkoihin.

Ministereitä pyydetään näin ollen pohtimaan seuraavia vaihtoehtoja:

- a) *Pannaan unionin tasolla täytäntöön vuotta 2031 koskeva tarkistuskon mekanismi, jossa komissio suorittaa tarkistuksen ennalta määriteltujen kriteerien (esim. markkinoiden toimivuus, kilpailu, rajatylittävää kauppaa koskevien sääntöerojen vaikutukset) ja vuoden [2028] markkinatilanteen perusteella, ja tarvittaessa tekee päätöksen lykätä velvoitetta nollatasoisten rajatylittävien tariffien soveltamiseen vetyverkkojen osalta.*
- b) *Lykätään velvoitetta soveltaa nollatasoisia rajatylittäviä tariffeja vetyverkkojen osalta vuoteen [X].*
- c) *Korvataan velvoite soveltaa nollatasoisia rajatylittäviä tariffeja 1. tammikuuta 2031 alkaen kansallisten sääntelyviranomaisten tekemällä yhteisellä päätöksellä rajatylittävistä tariffeista, ja erimielisyyden vallitessa Euroopan unionin energia-alan sääntelyviranomaisten yhteistyöviraston (ACER) päätöksellä.*

II Tariffialennukset uusiutuville ja vähähiilisille kaasuille maakaasujärjestelmässä

Komission ehdotuksessa on erilaisia tariffialennuksia, joiden päätavoite on kannustaa uusiutuvien ja vähähiilisten kaasujen käyttöönottoa ja rajatylittävää kauppaa (*asetuksen 16 artikla*¹). Jotkin jäsenvaltiot vaativat, että uusiutuvat kaasut olisi asetettava etusijalle. Toiset ilmaisivat huolensa siitä, että tariffialennukset eivät ole sopiva väline näiden kaasujen käyttöönoton lisäämiseen, ja että sääntelyn piiriin kuuluville kaasun siirtoverkonhaltijoille aiheutuisi tulonmenetyksiä ja tästä johtuen loppukäyttäjille mahdollisia fossiilisen kaasun hinnankorotuksia.

Ministereitä pyydetään näiltä osin pohtimaan seuraavia vaihtoehtoja:

- a) Eriytetään uusiutuvien ja vähähiilisten kaasujen alennukset, eli asetetaan eritasoiset alennukset uusiutuville ja vähähiilisille kaasuille.*
- b) Ei sovelleta tariffialennuksia kaikissa yhteenliittäntäpisteissä, kuten kolmansien maiden syöttö- ja ottokohdissa, kun taas jäsenvaltioiden on sovellettava alennuksia syöttökohdissa uusiutuvien ja vähähiilisten kaasujen tuotantolaitoksista ja varastojen syöttö- ja ottokohdissa.*
- c) Ei sovelleta pakollisia alennuksia uusiutuvien ja vähähiilisten kaasujen osalta, eli uusiutuvien ja vähähiilisten kaasujen siirrossa maksetaan täydet tariffit.*

¹ Asetuksen 16 artiklan mukaan syöttökohtiin uusiutuvien ja vähähiilisten kaasujen tuotantolaitoksista on sovellettava 75 prosentin tariffialennusta, ja maakaasujärjestelmässä syöttökohdissa varastoista ja ottokohdissa varastoihin kaasuvarastojen on sovellettava 75 prosentin alennusta siirtotariffeista. Kaikissa maakaasujärjestelmän yhteenliittäntäpisteissä on sovellettava 100 prosentin tariffialennusta uusiutuville ja vähähiilisille kaasuille.

3. Seokset

Asetus velvoittaa siirtoverkonhaltijat 1. lokakuuta 2025 alkaen ottamaan vastaan EU:n jäsenvaltioiden välisissä yhteenliitäntäpisteissä vetyseokset, joiden vetypitoisuus on enintään 5 prosenttia (*asetuksen 20 artikla*). Jos sekoituskäytäntöjen erot johtavat rajatylittävien virtausten rajoituksiin, sovelletaan rajatylittävää kaasun laadun koordinointiprosessia (*asetuksen 19 artikla*). Jotkin jäsenvaltiot eivät halua sekoittaa vetyä kotimaisiin maakaasuverkkoihinsa ja pitävät parempana puhtaan vedyn siirtoa ja käyttöä. Muut mieluummin lykkäisivät täytäntöönpanon määräpäivää ja laskisivat vetyseoksen enimmäispitoisuutta välttääkseen korkeita kustannuksia ja rajoittaakseen mahdollisia riskejä.

Ministereitä pyydetään näin ollen pohtimaan seuraavia vaihtoehtoja:

- a) Muutetaan vetyseosten enimmäispitoisuus yhteenliitäntäpisteissä [X] prosenttiin.*
- b) Lykätään vetyseosten enimmäispitoisuuden asettamista yhteenliitäntäpisteissä 1. päivään lokakuuta [X].*
- c) Ei aseteta vetyseoksille harmonisoitua enimmäispitoisuutta, eli jätetään vierekkäisten jäsenvaltioiden siirtoverkonhaltijoiden asiaksi sopia kahdenvälisesti vetyseosten enimmäispitoisuudesta yhteenliitäntäpisteissä.*